

מהרב הגאון החסיד המקובל כבוד שמו מו"ה יצחק חיות וצ"ל.

עריסה ואלינא דר"א רס"י עכ"ל. ואנו קבלתי שמיירי בולד דרוסה שזרסה אמה וגם הולד אסור באלילה דלמה הארס נכנס גם בולד ונתערב הולד באחרים וזה אלינא דכ"ע וק"ל:

מסכת ברייתות

פרק ב מ"א (והמצורע) כתב הר"ב והא דלא תשיב והמורשת כי יחי' דחשיב זי וזבה. לפי שזי וזבה שומותין תלויה שזי משמא בראיות כו' ע"כ. וה"ה דהמ"ל שזי חילוק שזי משמא בלובן דווקא וזבה בלודס והדא נקט: מ"ב (ועל שבושת העדות) כתב הר"ב דבבולן כתיב ועלם וכאן לא נאמר ועלם. ועל שבושת הפקדון כתב דליף תהא חסא בנ"ש מעדות. ובתוי"ט כת' בשס ספק משנה יס לחסו מה זורח לבשית הפקדון ללמוד משבושת העדות תיסק ל' דלא כתיב ועלם בשבט' הפקדון גופא. וגרסה שרש"י רגיש בזה ולפיכך כתב. בבולן בל תביאין עולה ויורד שבאוה פרהס כגון משמא מקדש ושבושות שטוי דכתיב בזה שבושות עדות עכ"ל. ר"ל וכוונתו דאס"ד למילף עדות מהך לא לכתוב רק בעדות ועלם שהוא המוקדש ויחי' הק ויליף מיני' או לא לכתוב כלל ועלם ויליף כולם מכל התורה דלא מליין קרבן אמידי. א"ו מדכתיב אלל שני' ואלל עדות לא כתיב ש"מ דעדות הוא אף כמיוד משא"כ פקדון דכתיב בפרשה אחרת ואלל כתוב ועלם יליפין מכל התורה כולה דווקא אשוגג הוא מביא קרבן ולא אמידי לכן נרץ לנז"ש תהא. ומש"ה תהו"ט וז"ל ותימא דכר"פ שבושת הפקדון כו' עיין מה שכתבתי לעיל במסכת שבושות פ"ה מ"א:

פרק ג מ"י (והגדה מוחרת עליו) כתב הר"ב דכתיב ונכרתו שניהם מקרב עמם וכתב בתוי"ט וכן פרש"י וקאי לי דפסוק זה על עוגש נאמרה ועדיין אזהרה לא שמשו וכלקמן בבהמה אלא ה"ל לפירושי כפרה"י בלחרי מות הפסוק לא תקרבו לנלות עוה להוירי הכהה כוכר לכך נאמר לשון רבים עכ"ל. וז"ל דמלא תקרבו אנו מוכח דקאי אשניהם דלחרי י"ל דהיא אינה מוחרת והא דכתיב תקרבו לשון רבים היינו לזכרים דעלמא שהם רבים אבל כאן דכתיב מפורש ונכרתו שניהם א"ו מזה שמעין דגם אזהרה דלא תקרבו קאי אשניהם דלין עושים אלא מוחרין לכן כתבו כאן ונכרתו. ורש"י בזהו סמך גם כן על זה הפסוק ולכן פירש דלא תקרבו קאי אשניהם. ומ"ס ההוספת יוס טוב כלקמן בבהמה דענשת אף על פי שאינה מוחרת הטעם הוא כדלחרי בנמי' דהנהדרין לפי שבא תקלה על ידה או משום קלון האדם אבל באדם אין עונשין אלא מוחרין וק"ל. א"ל י"ל דאלל כדה כתיב בפרשת אחרי מות ואל אשה בשומא נדה לא תקרבו לשון יחיד ולא תקרבו קאי על שאר עריות לכן כתב מוחרתו וק"ל:

מסכת מעילה

פרק ג מ"ג (יצא לנחל קדרון מועלין בו) כתב הר"ב מדברין הוא ולא מדאריהא דאין לך דבר שנטעם מנחותו ומועלין בו והוא מנמרא ויליף מדכתיב כי הדם הוא כפרה יספר מקדש לפני כפרה בלחרי כפרה מה לאחר כפרה אין מועלין אף לפני כפרה אין מועלין ואימא מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה ובי יס לך דבר שנטעם מנחותו ויש בו מעילה אמאי לא הרי תרומת הדשן שנטעם מנחותו ויש בו מעילה משום דהוי ליה תרומה הדשן ובגדי כהונה שני כתיבים הבאין כאחד ואין מלמדן עכ"ל. הקב"ה נוסביל אחד מווי מעי דהוי ב"ל ואמ"ל הא תרווייהו אינערך דאי לא כתיב אלא חד אז ה"א דהוא עם דם שני כהונים דהוי דרשינן גבי דם לאחר כפרה בלפני כפרה דמועלין ואם כן ה"א דתרומת הדשן אין מועלין לכן אינערך לנז"ש דייב בו מעילה ע"כ. ולבאר מה קשיו חוקה ספקה המקשן והריה"ד כו' קשה אם כן ל"ל הדיקש גבי דם דליף מחה"ד דמועלין וע"כ ל"ל דהקשיו הא דהוי דם וזה"ל שני כהונים וא"מ ואם כן מאי תירך דהוי עם בג"כ ב' כהונים דהא אינערך למכתב כל השלשה מאחר דא"מ. אבל ל"ק מידי דשפיר תירך דהוי תה"ד ובגדי כהונה ב' כהונים וא"מ ואין מעילה בכל התורה. דגם איכא ליימור דאחי להקש לפני כפרה בלחרי כפרה דאין מועלין. או לאחר כפרה בלפני כפרה דמועלין. ויותר מסבירא דהא לימור דמקשי' דלא יהא מעילה לאחר כפרה כמו בכל התורה כולל דבשלמא המקשן דאכתי לא אכתיב יבג"כ רק מחה"ד הקשה שפיר וברי תרה"ד דיש מעילה ואם כן גבי דם נמי יהא מעילה ויהי ב"כ הבאין כא' וא"מ ובכל התורה לא יהא מעילה וז"ל כיון דבכל התורה אין מעילה גבי דם נמי לא יהא מעילה דאם כן יסא רק תה"ד שיש בו מעילה ולא יהא ב' כהונים ויהיה גם בכל התורה כולה מעילה דליף מחה"ד וא"כ גם גבי דם דרשינן להוירא ויהא בו מעילה וכיון דדרשינן לתומרא דגם הוי ב"כ וא"מ לכן הקשה שפיר. אבל התירץ שתיך דהוי תה"ד ובג"כ ב"ל ואין מלמדן לכל התורה אחי שפיר גבי דם למילף כמו בכל התורה כולה לקולא וק"ל: ב"י (שרשי אילן של הדיוט) כתב

מסכת ערבי

פרק ג מ"ה (לא נחתם גזר דינם אלא על לה"ר) שנאמר ויטו אותי זה עשר פעמים וזה נאמר במרגלים שהוא חטא עשירי ובתוי"ט בשם הרמב"ם ז"ל הוא ממ"ס ויטו דנת הארץ ע"כ. ר"ל דמילפוטא דמהני' להויר' י"ל דמלא לא נחמלא קאחם עד שחטאו עשר פעמים ואלו היה חטא אחר בעשירי הי' נ"כ נחתם גז"ד לכן מביא עוד קרא דכתיב ויטו דנת הארץ דמותר הוא אלל לאוריו' שזה גורם לחודי' וק"ל. וזוהי גרסה הטעם מ"ח ח"ל בחלק דף ק"ח א"ר יוהנן בל ור"א כמה גדול כחה של גזל שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גז"ד אלא עד ששפטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס. וגרסה הסעס דידוע דהקב"ה אינו פורע מן האדם יחיד או רבים עד שנתמלא קאחם ואיחא במדרש ובנעם בראש כולם סאה מלאה עונות מי מקטר בראש גזל אכילו היהם למטה בקופס דוחקת את עצמה למעלה ומקטר בנזל דבכל פעם המדה. המלא בגזל. וז"ל לא נחתם גז"ד אלא על הגזל דלא נמנר עד שנתמלא סאה ובכל פעם המדה נתמלא בגזל דדוחקת ועולה למעלה וזה האמר הכתוב כי מלאה הארץ חמס ר"ל בחמס נתמלאה המדה וק"ל:

פרק ו מ"א (ה"ו אובר מבנה שלש תבואות לשתי שנים) בתוי"ט משיק ליה בנרייתא בגמרא מדכתיב מספר שני תבואות ימכר לך. פעמים שארס אוכל שלש תבואות בשתי שנים ופרש"י מספר שני תבואות משמע כל תבואות ששתי שנים מדה"ל למכתב מספר שני' או מספר תבואות דהוי משמע שתי תבואות ע"כ. ובחומש פרש"י וז"ל ובתי אמי יולא מידי פסונו כלומר מספר שנים של תבואות ולא של שדפון ומשיק שני שנים עכ"ל. וזה פי' דל"ה דשני קאי על תבואות ר"ל ב' תבואות לכן אחר דשני הוא לשון שנים אפי' ג' תבואות. ולפ"ק למה לי תבואות דבשלמא בל"ל י"ל דשני קאי על תבואות והוא לשון שנים ר"ל דווקא שתי תבואות ולא שלש אבל הנהא דשני הוא לשון שנים ל"ל תבואות ל"ל דהיינו לנתי' ולא של שדפון ולפ"י לא ידעינן כמה שני' לכ"א ומשיק שני שנים. וא"ה מביא דלמא הפסוק הוא שני תבואות ולא שלשה וי"ל דאי שני קאי אלתבואות ה"ל למימר שתי תבואות לכן נקובה לשון שתי נופל על תבואות אלא ודאי דשני הוא לשון שנים. א"ל י"ל דא"כ לכתוב רק תבואות ומשיק תבואות הוא שנים אלא ודאי שני הוא לשון שנים וק"ל:

מסכת תמורה

פרק א מ"א (וכופא את ארבעים) בתוי"ט כתב הר"ב כו' חוץ מנשבע ומימר ומקלל את חבירו בשם כו' ע"ש ומפרשינן בגמרא בשבט א"כ כי לא יקרה ה' את אשר ישא את שמו לשוא והמ"ל לא יקרה ולשחוק. ה"ל לאלל ב"ל מעלה הוא דלין מניין חותו אלל ב"ד של מסה מלקין ומנקין אותו וכתיב לשוא לשוא שתי פעמים אכ אינו ענין לשבושת שוא הנהו ענין לשבושת שקר דהיינו אכלתי ולא אכלתי כו' ע"ש. ר"ל דשוא הראשון הוא שבושת חס כהרנומו דעל שוא ראשון כתב למנא ועל השוא השני כתב לשקרא. ובשמיני מהבאין הס"ו דההרנוס מתרץ בזה דקשה מדוע כתבה התורה כאן טעם יותר משאר מנזות. דכתב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא יקרה ה' את אשר ישא את שמו לשוא ול"ל הא"י כי לא גור' לכן תרגם על הראשון למנא ועל השני לשקרא ובגמרא דשבושות אחרין דחמורה שבושת שוא משבושת שקר דבשקרא יש לו הנאה קצת משא"כ בשוא. ולפ"י ה"ס דקרא לא תשא גוי' לשוא ר"ל למנא וזמן טעם כי לא יקרה ה' את אשר ישא שמו לשוא ר"ל לשקרא וא"כ ככ"כ דלא ישא ה' על לשוא דהוא למנא וא"כ בזה הטעם בא להורות עוד איסור שבושת שקר וק"ל:

פרק ב מ"א (וקרבנות יחיד א"ד לא אהר שבת) ומקרבן פסח ליכא למיקשי דהוא קרבן יחיד וד"ס דש"א פסח דכל יסרא' מווינו' לעשוהו בזמן אחד בע"כ ובשעה אחת בין הערבים ומש"ה נמשך כק"ל וזהו לא הקשה ר"מ אלא מחבתי כה"ג ופר יו"הכ ולא מפסח וק"ל:

פרק ג מ"א (ולד שלמים ותמורתן) בתוי"ט וז"ל יליף לה בגמרא. מדהמ"ל גבי שלמים אם מן הבקר הוא נקריב וגו' אם זכר אם נקבה למה לי זכר לרבות את הולד כו' וא"ל מנ"ל דשניהם לרבות דלמא רק אם זכר לרבות ואם נקבה אינערך לנז"ש דהוי כתיב רק אם זכר יסא דלא א"י לרבות ולד שלמים אלא אחי למעוטי ולא נקבה לאינערך נקבה לנז"ש דל"כ לכתוב שלמים אחר פ' עולה ויהא ל"ד מעיניו מה העולה זכר אף שלמים זכר ולמה כתיב אם זכר אלל לדרשא ולא למעוטי נקבה. אלל איכא למידק דהסך קשה דמנ"ל לרבות מזכר ולד שלמים דלמא לנז"ש אינערך דל"ה נקבה ולא זכר וכאן ליכא למימר דא"כ לכתוב שלמים אחר חטאת ויהא למד מעיניו מה חטאת נקבה אף שלמים נקבה אלל לדרש' דז"א דהא חטאת דווקא כשהא או שצירה ובלמי' כל הנקבו' כשרים יף פרה ויש ליישב ודו"ק:

פרק ו מ"א (והטריפה) כתב הר"ב דלא משכחת לה שאינה נכרת אלא כגון שזרעה דרוסה הארי והוא נקריבת הסין ובתוי"ט כתב וז"ל א"ל בולד

המסנה לקמן ראב"י אמר מעלה היתה גבוהה אמה והדוכן נחון עליה ובה שלש מעלות של חצי אמה ופי' התוספת יום טוב כאן דלר"א היה המעלה אמה והדוכן אמה וחצי מלכד המעלה ואם כן היה הקרקע של הסיכל גבוהה מקרקע הר הכיז כ"ב אמה. אבל בגמרא דיומא דף ס"ז כתב רש"י בד"ה ודוכן דלר"א"י גובה קרקע הסיכל מקרקע התחתון עשרים אמה וחצי אם כן משמע דלר"א"י היה רק המעלה אמה והדוכן עם מעלותיו היו בתוך האמה הזו וזה ודאי אינו לפי המסנה הנ"ל לכן נראה דעשוה נפל בדפוס ונ"ל כ"ב אמה. וכן ברש"י שם ד"ה שכתב בו' כתב עד שקרקע הסיכל גבוה כ' אמה בו' ג"כ פ"ם ונ"ל כ"ב וק"ל:

פרק ד מ"ג (חמשה עשר בצפון) כתב הר"ב לקמן בפרקין במסנה ו' כי קא חשיב מנפון לדרום ע' אמה קתני כותל התוספת בו' וענין בתוספת יום טוב ומלכד מה שכתב התוספת יום טוב על הדוחקים קשה לפי פירוש הר"ב כמס קדשיות כמ"ט. ופי' יראה כפירש"י ביחוקאל שלא היה רק הח' אחד לרחצו וחמשה חתים היו לאורך הסיכל וכן לדרום ובה חצי שפיר הכל כפסגה דמתניהוין שלא היו החתים בעובי הכותל. ולפירוש הר"ב נ"ל שהיה בלד מערב ד' כותלים כדי שיהיה ביניהם שלשה אחרים לשלשה חתים וזה לא מצינו במ"ז רק ב' כותלים כותל הסיכל וכותל הח' אחד ואחרים ביניהם לב"ה וא' וזה קשה שאל"כ הו"ל מלכד אמה אורך מדת הכותל ד' וכן הקשה בתוספת יו"ט ע"ש. וכן מנפון לדרום ע' אמה דקתני כותל המסנה חמש ומסנה ג' כותלים בו' היינו עם האזורים אם כן לא יהיו כל החתים שוים ברחבם וזה אינו דקרא סהמא כתיב היינו התחזונו חמש בלמה רחבה וכן לפ"ד שהיו הם' האים עומדים לרחבן זה אלל זה אם כן לא היה מוגרע ככותל רק חל אחד שהיה אלל כותל הסיכל וכן החל למעלה ועוד חל ג' למעלה ועליהם נאמר התיכונה של בלמה ונ"ל אלל החתים שאלל לרחב לא היו מוגרעין ובה התחזונו וחמשיהו שלשים שוים ובקרא נאמר סהם התיכונה שם בלמה משמע דקאי על כל התיכונה. וגם נאמר לפי דברי הר"ב היה אורך החתים כולם נגד כל אורך הבית ששם אמה ומלכד שובי הכותלים וזה דבר שאין לו שחר שיהיה רק רחבן ה' אמות או פחות וארכן יהיה יותר מששים אמה. אלל לפרש"י א"ש שהיו כל החתים צרובים שוים התחזונו כולם רחבן ה' לכל ה' רוחות שוות וכן התיכונה שם כולם שוות בו' כי המגרעות היה בכל התיכונות וכן למעלה בעליונות ואחר החתים היו כל חמשה לנפון שוות. ממלכות אורך כותל הנפון. וכן לדרום ולמערב וגם לדברי הר"ב כיצן לקחו החתים האמשי אורה. וכמ"ס החי"ט על פס"י עיין בסמוך: שם (וישלישה פתחים היו לבאוא"ל) הקשה בתוספת יום טוב שפוח' חתים שחזוה שאין להם עוד חל חוזה לה לא היו צריכים לפתח בג' עכ"ל. ותמהני עליו שהרי כל החתים היו נוגעים זה בזה והקיטוה שכלפון היה מונע בלח שצמערב והיה הולך כל החל שצמערב וכן החל שצמערב היה מונע בלח שצמערב והיו פתחים זה לזה החל הקטנה שכלפון פתוח לחל הקטנה שצמערב וכן ממערב לדרום. ודו"ק: שם (ובקרבן מורדות צפונות היו חמשה פתחים א' לתא מן הימין בו') ונ"ל דמזה החל נכנס לכל החתים עד החתים המערבים וממערבים נכנס לחתים שצמערב לכולם ובלד דרום לא היה פתח לחל החי"ט רק פתח אחד היו בשפון לחתים כולם ולפ"י נ"ע דכתיב במלכים ס' ו' פתח הילע התיכונה אל חתף הבית הימני ונבולים ועלה על התיכונה וכתב רש"י בשם התרגום שהתיכונה ראשונה הוא ר"ל תחזונו והתיכונה שני' פירושא אמשיית ר"ל בין תחזונו לעליונים כי החתים הללו לא היה להם פתחים לחצן אלא ג' פתחים היו לכל אחד כך שני' במדות בו' ולומר כאן שאלה מהתחזונו שכתוב לדרומית היה לו פתח אל החצן ודרך אותו הפתח נכנסים לכולם ולעל התיכונה דקרא לאו תחזונו בין תחזונו לעליונים קאמר אלא תיכונה שצמערב חתים שצמערב' ה' לא פתח לחל החי"ט רק פתח אחד היו בשפון לחתים כולם ולפ"י נ"ע דכתיב וא' לתא שט"ג ובמתניהוין אמר סהם ג' פתחים היו לו רק אלל שצמערב מורדות לפונות היו ה' הפתחים ועוד דמתניהוין משמע שמהל הזה שצמערב מורדות לפונות נכנסים לכל החתים ולפרש"י שצמערב משמע שמן א' מהחלים שצמערב נכנסים לכולם. ולכן נ"ל שמהל שפי' התרגום שתיכונה דכתיב דרישא היינו תחזונו איכ"ל שכתב שצמערב מורדות לפונות מיידי ותיכונה היינו התחזונו ויש לומר משום שהיה המסיבה מלד זה והיכל מלד זה קרא לו' תיכונה והל מיידי בקרא חתף הימנית ובמסנה מלד זה והיכל מלד זה קרא לו' תיכונה והל מיידי בקרא חתף הימנית לפונות והל דקרי לו' אל חתף הימנית מיידי דרך כניסהו להיכל שהוא צימיתו של אדם ולא ככותל דרומית ונ"ע: מ"ד (התחזונו חמשה) כתב הר"ב מחצן לכותל המסיבה שהוא כותל החי"ט של הקודש היו היעשים בו' לפי שכותל המסיבה היה הולך ומיידי כלפי מעלה בו' עכ"ל. והוא שלפ"ד משמע שהמסיבה היה אלל כותל הסיכל והחלם היו אלל כותל המסיבה וזה אינו דמפורש בקרא כי מגרעות נחן לבית סביב וכן כתיב ויבן על קיר הבית היעשים סביב להיכל ולדבר וגו' משמע שהיעשים היו אלל כותל הסיכל וכן במסנה ו' קחשיב כותל המסיבה חמש ומסיבה ג' וכותל החל חמש והל של כותל הסיכל בו' מוכח בדליא דזו המסיבה ה' אלל החל והחל ה' אלל הסיכל וק"ל: מ"ה (ומסיבה) כתב הר"ב כעין מיליה ומערה עיין בתוספות יום טוב דהוא כפי שפירש הר"ב בפ"ה מ"ג בנין אגנים מעלות מוגלגות בו' ע"כ ולפ"י לא היה כאן רק חדר אחד רחבו ג' כמ"ס לקמי מ"ז ובו היה בני העמוד עד למעלה בג' והיה

כתב הר"ב דכתב האילן אוליין בשל הדיוט קאי וה"מ כשאין בין אילן של הדיוט לקרקע של הדיוט אלא ס"י אמה או פחות בו'. ובסיפא כתב כנון שיש בין אילן של הקדש לקרקע של הדיוט יותר מס"י אמה. והוא נמרא בב"ב דף כ"ו דמקשו רישא וסיפא להדיא דמרישא משמע דקאמר לא מוטלין דכתב אילן אוליין לכן לא מוטלין והל דלא נהיין היינו מדרבנן ובסיפא קאמר באילן של הקדש הבא בשל הדיוט נ"כ לא מוטלין משמע דלא אוליין בחד אילן. והירד רבינא דרישא מיידי חוץ ס"י וסיפא מיידי חוץ מס"י והוא' הקשו וליהי חוץ ס"י וענין בתוספת יו"ט ואיכא למידק דבגמרא הנ"ל דף כ"ז מוכיח ממתני' דשביעית דתנן ג' אילנות וכו' מורשים כל בית סאה בשניין משמע דיניקת האילן הוא יותר מס"י אמה פלגא דלמחא או תרי תלחא למחא לגירסת ר"ת וכמה שהקשו שם אשילא דלמח ס"י אמה ובשילא לשולא משני לא דק ולחומר לא דק דיותר מס"י אמה הייב צביכורים אלל כאן בסיפא דלל הקדש בו' דקאמר לאחר ס"י אמה לא מוטלין הא גם לחצן ס"י ג' סייך לאילן חצי אמה או תרי תילתא דלמחא דמוטלין ונ"ל לא דק לנקולא הוא. בשלמא ברישא ס"י אמה הוא לחומר ואיך סייך לא דק משא"כ כאן הוא נקולא. ואין לדחוק ולומר דמתניהוין דכחא מיידי בע"ז אמה בלא מקום האילן אלל מתניהוין דשביעית מיידי עם מקום האילן נוסעין כל בית על אמה לכן הוא ס"י אמה ופלגא לכל רוח דכח משמע שלשה אילנות ואסעין כל בית סאה בשניין משמע דהאילנות ג"כ בכלל בית סאה ולפ"י קשה מאי פריך אשילא דנימח ג' חילוק זה ונ"ע:

מסכת תמיד

פרק ג מ"ה (קול של כה"ג) בתוספת יום טוב קול העושים בשכמל"ו עכ"ל. אלל לכוונה לא משמע כן מגמרא דיומא דף נ"ט ונ"ל ובסמך אלל הכס נשבע קולו ביריחו ובדף כ' אמרו דכה"ג משונח מגניני ואם כן מוכח בהדיא דקאי אכה"ג ממש: מ"ט (ומצא שתי גרות מורחות דולקות) כתב הר"ב הלי תנא סבר דמורה מורה ומערב היא מונחת ובתוספות יום טוב במסכת מנחות פרק י"א מ"ז ד"ה כל הכלים מיידי דרבי ס"ל מורה ומערב היו מונחים מדכתיב בדר מערבי יערוך אותו לפי ה' מכלל דכולהו לאו לפני ה'. ולי סלקא דעתך אפון ודרום כולהו נמי לפני ה' כינהו ורבי אליעזר ברבי שמעון ס"ל אפון ודרום והל דכתיב יערוך אותו אחר אמשי קאי דפיס כלפי מערב דלל שחר פיות של הנרות מזלד להו אלדוי כלפי נר האמשי בדכתיב אל. מול פני המורה יאירו שבעת הנרות עכ"ל. ורש"י צומח כתב דמול פני המורה נר האמשי שאינה בקנים אלא בגוף של מורה יאירו שבעת הנרות ששה נרות ששל ששת הקנים פונים כולם למול האמשי. ומקשים כיון דשני המורה הוא נר האמשי יאירו ששת הנרות מבעול ליה למימר. וי"ל דהא נר האמשי דכתב רש"י אינו קאי אחר שדולק רק הכלי שמונה בו השמן במורה הבית קינול קרוי נר דהא בקרא כתיב אל מול פני המורה והיאך כתב רש"י נר האמשי אלל דפירושו הכלי וכמו שמיני בכתב פ"ג מ"ז מוטלין נר חדש בו' והסע ע"כ כלי נר ולא נר ממש דר ממש אלל כהוא חדש ושלם מ"מ מוקף הוא הנרות לשלל וה"ה ה"ה כלי הכלי ולא נר הדולק וה"ה אל מול כלי הנר האמשי שהוא בגוף יאירו כל השבעה נרות והיה קשה לרש"י האין יכול להיות כן דהא כל נר הוא דולק ומאיר במקומו לזה כתב שם הששה דמן הנדדים היו מאירין ופונים למול האמשי. ואם כן א"ש יאירו שבעת הנרות דנר הדולק האמשי היה עומד ביושר ומאיר לקינול עשמו וגם הששה היו פונים לאמשי. אלל ל"ה מ"ס בתוספות דהאמשיית היה פ"י נוסה ללד מערב וששה מהלדדים פונים לאמשי לא חתי שפיר יאירו שבעת הנרות ודו"ק: שם (ובה ג' מעלות) כתב הר"ב כנגד ג' העללות שכתובות במורה בהעלותך את הנרות. והעלה את הנרות. להעלות נר תמיד עכ"ל. והל דפרש"י צומח בפרשת בהעלותך מעלה אחת היה דמשמע רק מעלה א' ר"ל דמכאן למדין מעלה א'. ומיהו

העלאת מעלה אחת היה דמשמע רק מעלה א' ר"ל דמכאן למדין מעלה א'. ומיהו

פרק ה מ"ד (והבודק היה בתוכו) בתוספות יום טוב ובמקרא קף אחת. לשון נקבה. אלל אמרו בשם הראב"ע כל שאין בו רוח חיים זכרבו ונקבהו עכ"ל. והל דאמר בסיפא לשון בוך משום דתרגומו של קף בוך והל"ל קף בלח"ק. ד"ה לומר דהכנים עשאוה לנסין שידעו לזווח להביא לפת הנזק וקראו לנדול קף ולקמן בוך:

פרק ז מ"ב (במקדש היו אוברים את השם בכתבו) והסעם אחת דכל העולם מלא קליפות ואין כדאי להוויא השם של הויה בכתבו. משא"כ במקדש דהוא נגד שער השמים ושוכן קליפה ועומאחא אין יכולים לשלוט שם היה מזכיר השם בכתבו וזהו נ"ל לפרש בפ' תרומה ועשו לי מקדש פרש"י לי לשמי ר"ל שיעשו מקדש כדי שיהא רשאי להזכיר שם השם בכתבו ונ"ש לשמי וק"ל:

מסכת מדרות

פרק ב מ"ד (ורואה בפתחו של היכל) כתב הר"ב אף שקרקע פתח הסיכל גבוה כ"ב אמה מקרקע רגלי הר הכיז וכתב התוספת יום טוב וזה אליני דלר"א"י שאלמר שערות כהנים היה גבוה מעזרת ישראל שתי אמות ומהל עכ"ל. ונ"ל